

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 22. ANUL XIII.

Telegrafulu este de doua ori pe septem-
man: joi'a si Duminica. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditur'a
oiei pe afara la c. r. poste, cu bani
gat'a prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretiulu prenumeratiu-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu an
8. fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 1830 Martiu 1865.

Inseratele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litere
nici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Insciintiare de prenumeratiune

1 a

„Telegrafulu Român“

pe patrariulu alu doilea (Aprile, Maiu, Iuniu) alu anului 1865.
Pretiulu pe unu patrariu de anu: pentru Sa-
biu 1f.75 xr; pentru districte si provinciile
Monarchiei austriace 2 f; pentru Principa-
tele române unite si preste totu straina-
tate 3 f.

Abonamente se priimescu si pe jumetate si pe trei patrare
de anu.

Cei-ce dorescu a avé acestu diuariu, suntu invitati a-si
tramite abonamentele in curendu, la

Editur'a „Telegrafului Român“ in Sabiu.

Telegramu privatu alu „Tel. Rom.“

Datu: Carlovitiu, 26 Martiu, 2 ore 58 min.

Sositu: Sabiu, 26 Martiu, 4 ore 45 min.

Esc. Sea D. Archiepiscopu si Mitropolitu
Andrei Baronu de Siagun'a a plecatu a-
stadi (Domineca) la Vienn'a.

Meditatiuni asupr'a trebei banesci si monasti-
resci, ce competepartii române din fondurile si
monastirile Metropoliei Carlovitiene, carea era
comuna a Româniloru si Serbiloru.

Candu e vorb'a despre vre-unu obiectu bisericescu, de
ori si ce soiu, atunci aru fi gresiela a nu aduce judecat'a mea
si convictiunile mele dupa adeverat'a fiintia a notiunei de-
spre biserica.

Eu aflu pradelpsa a stá pelânga acésta convictiune,
sciindu, ca spiritulu tempului, in care traimu, este preaplecatu
a contemplá biserica si institutiunile eii dupa anumite notiuni
speculative, dupa natur'a cea schimbaciósa a lucrurilor lumesci.
Dar de ore-ce biserica si institutiunile eii suntu e-
flusulu naturalu alu invetiaturiloru lui Christosu, care nu se
schimba, ci pentru tóte veacurile remâne acelasi si consecu-
inte, pecandu notiunile speculative scóse din natur'a lucru-
rilor lumesci suntu eflusulu convictiuniloru unoru ómeni sin-
gulari si cá atari potu sa fia schimbacióse, si in adeveru se
si schimba, de órece convictiunile loru suntu legate de sciin-
tie si cunoscintie, care apoi totdeun'a permitu posibilitatea
unei desvoltári successive mai inalte, prin urmare se schimba
dupa mesur'a perfectiunei, la carea au ajunsu barbatii singulari
invetiati in sciintie si cunoscintie: de aceea eu la espune-
rea opiniunei mele asupr'a obiectelor in cestiune me voiu tiné
de notiunea bisericeii, si me voiu pazí tare, ca la dejudecarea
unui obiectu bisericescu sa nu-mi iau refugiulu la lucruri
lumesci; cáci marturisescu pe fatia, ca lucrurile cele lumesci
suntu schimbacióse, ear cele bisericesci neschimbacióse; cáci
cerulu si pamentulu voru trece, ear cuvintele Mantuitorului
voru remané pentru totdeun'a.

Substratul obiectului nostru este averea bisericesca, in
limb'a bisericeii „Peculium Domini“, si monastirile.

Din descrierea vietiei Mantuitorului nostru, ce se cuprinde
in s. Evangelia, ne convingemu, ca Mantuitorulu nostru a
'ntemeiatu biserica sea pe invetiatur'a cea domnedieésca fára
de cea mai mica privire la vre-o impregiurare materiala, de
órece si tint'a eii — castigarea imperatiei ceriurilor — este
mai pre susu de totu materialismulu; de aceea si marturismu
despre biserica lui Christosu, ca nici portile iadului nu o voru
invinge, de órece ea nu cuprinde nimicu, ce aru fi de natura
materiala si supusa stricaciunei, precum si tint'a eii nu este
nici materiala, nici stricaciósa séu trecatóre, si prin urmare
si mijlócele pentru ajungerea scopului eii celui sublimu nu
suntu de natura materiala, suntu fára materialismu.

Nu este cu nepotintia absoluta, cá cineva, care au auditu

cele espuse de mine aici, sa ésa cu assertulu acel'a, ca este
de prisosu si fára scopu, a aduná bani spre scopuri bisericesci,
a radica monastiri si a infiintia fundatiuni, dupace Christosu
a 'ntemeiatu biserica fára privire la avere si fára vre-o avere,
si dupace elu insusi n'au adunatu nici o avere spre scopuri
bisericesci, ca prin urmare, necuprindiendu biserica ce-va ma-
terialu, póte fi cu totulu fára avere.

Respunsulu meu la acést'a este urmatorinlu:

O reflexiune cá acést'a, vina dela ori si cine, póte ési
numai dintr'o confundare a notiuniloru, cáci cu totulu altceva
este activitatea lui Iisusu Christosu la 'ntemeierea bisericeii,
si altu ceva este activitatea nóstra intru sustinerea bisericeii.
Pre Christosu lu vedemu lucrandu la 'ntemeierea bisericeii sele
cu deplina potere domnedieésca; lu vedemu lucrandu cu tóte
mijlócele recerute pentru 'ntemeierea bisericeii, care numai elu
singuru cá Domnedieu le poteá avé; ori unde se aflá Chri-
stosu, Elu era invetiatorulu celu luminatoriu, instrutoriu
si conducatoriu, si totu loculu, unde petreceá, era o
scóla, o casa de rogatiune. Elu si numai Elu singuru, lu-
mina din lumina, Domnedieu adeveratu din Domnedieu ade-
veratu, nascutu ear nu facutu; Elu, carele este de o fiintia
cu Tatalu, prin carele tóte s'au facutu, — au intemeiatu bise-
rica sea pentru tóte veacurile pe pétr'a credintiei, si aceea
ni o-a relasatu nóue prin Apostolii si urmatorii sei spre pa-
strare si sustinere.

Sa mergemu acum la intrebarea: cum vomu pastrá si
sustiné noi biserica Lui? La 'ntrebarea acést'a numai asiá
vomu dá respunsu multiamitoriu, déca vomu cere svatu dela
faptele Apostoliloru si barbatiloru apostolesci, cari au priimitu
conducerea bisericeii din mânilu lui Christosu. (Va urmá.)

Dela Senatulul imperialu.

Vienn'a, 12/24 Martiu. Lupt'a parlamentara la se-
natulu imperialu capeta o dimensiune si prin urmare si o in-
semnatate mai mare, mutandu-se aceea de pe terenulu celu
angustu alu comitetului finantiaru pe celu largu alu casei able-
gatoru, devenindu adeca lupt'a acum; intre partid'a ministeriala si
cea opositiunara, intre maioritata si minoritata casei de josu.

Dupa cum se amintise in corespundintia din urma, ne-
potendu-se mijloci o impacaciune intre regimu si comitetulu
finantiaru alu casei ablegatoru, in privint'a pertractarei am-
beloru bugete pentru an. 1865 si 1866, acestu din urma si
continua lucrările sale asupr'a bugetului an. 1865, pre care
in scurtu timpu le si termina, incatu astadi bugetulu amintitu
sta gat'a, in parte tiparitu, si in luna viitoare se voru si incepe
desbaterile si pertractările in plenum asupr'a aceluia.

Separatu de acestu bugetu, comitetulu finantiaru, carele,
cum se scie, se insarcinase si cu preconsultarea si reporta-
rea asupr'a amendementului adeseori mentionatu alu cont.
Vrints si asupr'a aceluia alu baron. Tinti, dintre care
celu d'antâiu privia la pertractarea combinata a ambeloru bu-
gete in contielegere cu regimulu, eara celu de alu doilea la
pertractarea bugetului an. 1866, — si asternu deja raportulu
seu casei ablegatoru, si in privint'a acestoru doue obiecte
si pertractandu-se formalmente in siedintia plenaria de alalta-
ieri, se priimita intregi propunerile aceluia, si anumitu: „cá
in privint'a amendementului cont. Vrints sa se treca la or-
dinea dilei; cá bugetulu an. 1866 sa se deá spre prelucrare
unui comitetu nou statatoriu din 36 membri alesi din sinulu
casei intregi, si cá in privint'a aceluia sa se reporteze casei
numai dupace va fini legea finantiara intréga pentru an. 1865.“
In acésta siedintia nu luá cuvintulu, cá sa vorbésca asupr'a
obiectelor cestiuionate puse la ordinea dilei, nimenea, afara
de ministrulu Schmerling si referintele Dr. Herbst,
si deórece atatu unulu catu si altulu, dar cu deosebire Schier-
ling, carele intr'unu cuvintu lungu espuse inaintea parlamen-
tului tóta decurgerea lucrului impaciurei in rendu chronologicu,
si mai pe urma adause, ca regimulu nu se sfiesce de desbate-

rea speciala a bugetului, ci din contra elu este in stare a-si aperi singuraticile capitule si positiuni din acelasi, — vorbira intr'unu tonu forte domolu si impaciutoriu: era omulu indreptatitu a crede, ca ceea-ce nu se potu efeptu prin nenumerate silintie si cu mare perdere de timpu in comitetu, se va efeptu dintr'odata pe neasceptate in casa, adeca: *i m p a c a c i u n e a*. Pote ca mai la urma aru fi si ajunsu lucrulu acolo — caci moderatiunea adeseori decide victori'a; — deca nu propunea ablegatulu Toman, „ca sa se dea si bugetulu an. 1866 totu comitetulu celui pentru alu an. 1865 in pertractare,“ care propunere in sa cadu, radicandu-se la concludu propunerea comitetulu, pentru de a se alege adeca spre acestu sfarsitu unu comitetu nou. Comitetulu celu vechiu finantiaru, din modestia, nu potu face o astfelu de propunere pentru sine, dar acest'a se potea intielege si de sine. Destulu ca procederea acest'a a casei ablegatiloru, prin carea se reiepta propunerea lui Toman, disgusta de totu pe comitetulu celu fostu, considerandu-o ca unu votu de neincredere pentru sine, ceea-ce in parte si era, cu privire adeca la unele persone ale aceluasi, care de altmintrea nu erau dintre capacitatile cele d'antaiu, si pre care majoritatea ministeriala aru fi doritu a le substitui cu altele. Acumu mintile tuturoru erau ocupate cu acesta cestiune, in carea ministerulu reporta o victoria, eara opusetiunea o lovitura, si erau toti curiosi sa vadia rezultatulu alegerei comitetulu celui nou finantiaru. Pregatirile se facura din ambele parti, si se tinura si cluburi spre acestu sfarsitu; in sa ce sa vedi! — spre mirarea multor'a si preste tota acceptarea ablegatiloru — esi rezultatulu celu mai favorabilu pentru opusetiune la alegerea facuta in siedinti'a de astadi, alegendu-se adeca de membrii ai comitetulu finantiaru nou doue parti din opusetiune si de abia a treia parte din majoritatea ministeriala. Imprumutulu de alaltieri se dedu asiadar indesatu si cu versu partidei ministeriale indreptu. Causele acestei cumplite caderi a ministerialiloru, ca a majoritatei camerei, suntu mai multe, — se pote in sa preste totu dice, ca politic'a de a schimbá comitetulu celu vechiu cu altulu nou, a fostu gresita.

In urm'a acestoru evenimente, spiritele ceva mai demolite acum iarasi se iritara. Incatu se aude, vede si cunosce, nici ministerulu nici opusetiunea nu va slabi din itie; — deci, judecandu dupa starea lucrurilor de astadi, deca nu mai curendu, dar apoi mai tardu ceva mai ca va trebui sa urmeze ruptur'a prevediuta si temuta inainte de ast'a cu catu-va tempu. Si apoi ce va urma atunci? Cei mai multi credu: ca *absolutismulu!* — (Capetulu va urmá.)

In caus'a drumulu de feru transsilvanu, despre care acum s'aru pote scrie tomuri intregi, vomu comunica pe scurtu numai atat'a, ca ea se amanase in urm'a propunerei lui Skene: ca statulu sa cladésca lini'a acest'a pe spesele sale. In siedinti'a comitetulu din 8/20 Martiu ministrulu de finantie Plener se declara cu energia incontr'a acelei propuneri; ear dupa unele scene de iritatiune intre Skene si ministrulu, cestu din urma parasu sal'a, ear comitetulu hotari, a ntreba pentru spesele cladirei pre directorulu drumulu tis-sanu, d. Schimke, care are sa comunice comitetulu datele recerute in scrisu. Aci stamu acum cu drumulu nostru.

Din Ungari'a avemu doue sciri mai importante pentru noi: un'a, ca la Locoteninti'a ungeresca s'a imepatu unu referinte anumitu pentru causele bisericesci si scolare gr. or. in persón'a d. consiliaru de instructiune *Constantinu Ioanoviciu*: alt'a, ca vieti'a lui Iuliu Cesare, scrisa de Imperatulu Napoleonu III, prin d. redactoru alu „Concordiei“, *Alessandru Romanu*, s'a tradusu si cu voi'a inaltulu autoru se va publica si in limb'a romana.

Sabiu in 15 Martiu. Escellenti'a Sea Domnulu Archiepiscopu si Mitropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a, precum spune telegramulu din fruntea foii nostre, impreuna cu Preasanti'a Sea Dlu Episcopu alu Aradulu Procopiu *Vacovicu* si cu ceialalti deputati romani au parasitu Carlovitiulu, cei d'ntaiu in 14/26 ale curentei, si au plecatu la Vienn'a, ear ceialalti se intorsesera inca mai nainte la ale sale.

Corporatiunea romana ori catu au doritu o complanare amicabila a lucrurilor banesci si monastiresci cu coreligionarii Serbi, totusi n'au potutu ajunge la scopulu doritu, de orece deputatii Romani cu Archieerii loru si-au pusu dreptu punctu de manecare bas'a confessiunala, ear Serbi cu Archieerii loru au remasu pelanga principiulu eschisivu nationalu.

Numai doue intalniri au avutu Romani cu Serbi, si de si la propunerea partii serbesci s'au invoitu Romani la cercarea unei complanatiuni fara privire la calculi speciali si la date aritmetice, totusi rezultatulu au fostu secu, pentruca Romani au cerutu 500,000 fl. la care Serbi au respunsu cu 100,000 fl., apoi Romani s'au lasatu si la 400,000 fl., dar Serbi de maximulu loru au enunciatu

sum'a de 200,000 fl. Si fiindca Serbi n'au vrutu sa dea mai multu, ear din cele patru monastiri din Banatu nici un'a n'au vrutu sa lase pe partea Romanilor, era lucru firescu, ca sa incete negociatiunile mai departe, precum s'au si intemplatu, si asiá caus'a acest'a nedecisa acum se va aterne la locurile mai inalte spre decisiune finala.

Fara cea mai mica preocupatiune potemu dice pe bas'a tuturoru sciriloru ce avemu, ca partea romana s'a portatu la Carlovitiu in decurgerea de patru septemani cu intiepciune defecata si barbatésca, asiá incatu acest'a nu o voru pote trage la indoiela nici insisi contrarii loru. Din contra, precum amu amintitu si pana acum, acest'a nu se pote afirmá si cu privire la partea serbesca; caci ei au documentatu o portare plina de patima si stapanita de sumetia nationala de totu contraria naturei lucrurilor bisericesci. Ei dicu, ca suntu fericitu, caci se afla in stapanirea fondelor bisericesci si a monastiriloru, si din acesta stare de „*beati possidentes*“, deducu, ca acelea suntu averi nationale ale loru, in sa din bunavointia si iubire catra confessiunaliu loru voru sa le dea de acolo si acestor'a ore care parte.

De aceea sa nu ne surprinda vestea aceea, ca impacatiunea nu s'a potutu ajunge din caus'a cuventulu celui de totu arogantu alu coreligionariloru Serbi, de orece prin sumetia si aroganti'a unei partide se zadarnicesce ori si ce intreprindere, fia acest'a povetuita si de cele mai bune si mai oneste intentiuni din partea celeialalte partide.

Si asiá nu ne remane alt'a, decatu a vede catu mai curendu transpunerea fratiloru nostri banatieni in jurisdictiunea Mitropolitulu loru si a Parintelu Episcopu Aradanu, ca apoi sa ne potemu bucura catu mai ingraba si de noulu Episcopu alu Caransebesulu, si a-lu vede in mijloculu turmei lui cuventatore, carea doresce a-lu priimi si a se mangaiá cu pastorirea lui precum doresce cerbulu insetatu de isvorele apelor.

Esc. Sea Gubernatorulu, *Contele Crenneville* a ntreprinsu in 14/26 Martiu o calatoria oficiosa pela locurile cele mai lipsite ale tiei.

De sub *Petra Craiulu* 28 Febr. 1865. Candu jurnalele nostre desbatu cu seriozitate ceea ce ne este mai scumpu, educatiunea si instructiunea poporulu nostru; candu se pare ca ele punu mai multu pretiu pe acest'a decatu pe vieti'a politica, caci aceea ne face maturi pentru acest'a; candu discutele pentru inaintarea crescerei si pentru mijlocele cele d'antaiu ca sa potemu dobandi mai iute o vietiá trainica poporulu nostru ajunsera la ordinea dilei; atunci eu pe catu me bucuru, mai pe atat'a me si intristezu. Nu me potu bucura, fiindca me temu ca foculu loru curendu se va pote stinge. Curendu voru pote fi nadusite de vr'o polemica seu de vr'o cauza politica ori cine scie de ce, si rubric'a educatiunei va fi delaturata, pentruca, strictu luandu, chiamarea jurnaleloru politice nu e aceea, despre carea vorbimu.

De aceea dar, fiindca — haru Domnulu — a venitu la ordinea dilei si educatiunea, mi i-au voia a-mi areta si eu o dorintia. Nu e alt'a dorinti'a mea, decatu aceea, ca creșterea seu educatiunea poporulu romanu, carea inca e intielenita, sa-si aiba organulu seu, care sa o destielenésca, si de care sa nu me temu ca va tacé. O asemenea scriere sa continue desvoltarea ne'nteruptu si sa arete basele si modulu educatiunei nostre si sa mai arete apoi anume pe unde se stignesce ea.

Asta chiamare mi se pare o avea „*Organulu pedagogicu*“. Elu era salutatu. Redactorulu lui era celu mai nimeritu. Si care sa fia caus'a ca a incetatu? A esitu dora numai pentru buna dimineti'a, numai pentru unu anu? Ori n'a fostu sustinutu? S'aru pote? Candu elu preste recomandarea altoru jurnale s'a recomandat singuru mai multu. Au dora principiulu, din care deduse elu desvoltarea, nu l'a potutu continua?

Nici intrebarea d'antaiu, nici cea din urma nu potemu crede ca aru fi fostu caus'a. Mai curendu credemu ca va fi fostu aceea caus'a incetarei lui, din carea au incetatu si „*Revista Carpatiloru*“, acea cauza, din carea D. Sionu intr'o poesia oferi ostenintiele sale focului; voiu sa dicu: disgustulu carturariloru romani de catra cetitu seu pote si egoismulu. Asia pote dice despre acest'a, candu asiá pote numerá prenumeranti Organulu, care i-au avutu in cerculu Brasiovulu, unde suntu numai Preoti cu Invetiatori 80, cari trebuiau sa-lu aiba, atunci usioru asiá pote conchide si la alte locuri, si asiá la caus'a incetarei lui. Pan' atunci in sa provocamu pre D. Popescu, care-si alese profesiunea acest'a, sa continue jurnalulu seu sa ne spuna, ce impregiurare l'a facutu sa inceteze? *) Avemu tota dreptatea la acest'a, candu vedemu, la alte nemuri cate jurnale esistu. Tote ramurile si au jurnalele lor: nu unulu, ci mai multe. La noi nici educatiunea

*) Caus'a e desvelita in prefati'a „*Computulu*“ aceluasi d. autoru, care opu a esitu acum in dilele acestea de sub tipariu. Red.)

se nu-si aiba organulu seu? N'avemu organu eclesiasticu, n'avemu de comerciu si industria, n'avemu de agricultura, n'avemu câte si mai câte, si astfelu nici pentru educatiune sa n'avemu? Cum vomu cresce cu spiritulu tempului? Cum ne vomu bolabani intre acei „musafiri“ pre cari va aduce drumulu de feru? Cum vomu fi maturi de a fi asemenea indreptatiti cu celelalte némuri?

Dreptăc'est'a, dar scólele ex officio sa fia detóre a-si aveá organulu loru, deca nu-si cunoscú invetiatorii acésta datorintia. *) Totu asiá aru trebui si bisericéle sa-si aiba alu loru. Sa nu ne spariámu de 20 f. la jurnale, ci sa economisámu cei multi cari i dámu pe nimicuri!

Oradea mare in 21 Martiu 1865 c. n. In dominec'a trecuta adeca 7 Martiu c. v. in biseric'a gr. orient. romána de aici pe lângá serbarea sántei liturgii, la carea pontificá Rv. d. S. B. i c'a protopopulu Oradei mari, si asistandu preotii locali cu noulu Diaconu (G. H.) si catechetu, s'a tinuta o serbatóre asiá dicendu: bisericésca—natiunala; cáci aici numai acum se publicá in bisericá reinvierea Mitropoliei pentru Románii din Ardealu si Ungari'a de relegea gr. or. si denumirea de Mitropolitu a Escellentiei Sele D. Andreiu Baronu de Siagun'a in urmarea scrisorei P. S. S. Episcopului nostru diecesanu adressata cátra Veneratulu Consistoriu din locu. Dandu-se cetire publicatiunei mentionate, M. O. D. Protopopu accentuá in cuvinte pline de spiritu si zelu natiunala de o parte grati'a Maiestatei Sele manifestata in privinti'a natiunei románe, eara de alta parte ostenelele si activitatea Escellentiei Sele mitropolitului nostru dovedite atátu de eclatantu intru esoperarea actului presinte pentru noi de o insemnatate vitala.—

S'au inaltiatu rogaciuni ferbinti cátra Imperatulu ceruriloru pentru sanatatea si indelung'a viétia a Maiestatei Sele Imperatului nostru Franciscu Iosifu I., intonandu-se si imnulu popóreloru austriace;—dupa aceea intru sanatatea si fericit'a vietuire a Escellentiei Sele Mitropolitului si a bunului nostru Episcopu diecesanu.—

Cu acestea finindu-se solemnitatea, numai atát'a amu sa amintescu, si resp. sa dorescu, ca dare-arú Domnedieu, cá si credinciosii bisericei acéstei'a inca sa fia petrunsi in inimele loru de asemenea acte solemne, ce se petrecu inaintea ochiloru loru; insa trebuie sa marturisescu adeverulu si sa dicu, ca o parte mare dintre densii privescu, dara nu vedu, asculta dara nu pricepu, priimescu, dara nu se insufletiescu de caus'a nóstra cea santa bisericésca—natiunala.—Ci abstragendu dela relatiunile bisericesci, potu afirmá cu tóta siguritatega, ca densii cadu departe de tulpin'a natiunei románe. Si cum nu!—candu densii in svaturile comunitatei atingátóre de trebile bisericesci se folosescu de limb'a magiara,—ba si notariu inca au unu insu de religiune calvinu. (Se póte? Red.) Spre demonstrarea asertiunei mele asiú poté servi si cu mai multe, —dara cugetandu ca angustimea colóneloru acéstei foi nu mi iérta acésta, me voiú restringe a aminti numai, ca erau tempuri, candu unii inaltiau stindardulu strainiloru si subt acél'a cugetau in retacirea loru a fi mai bine a se luptá, acolo aflau de bine a-si implini detorintiele cátra patria, ce numai le poté avé unu cetatiénu, si in acestu labirintu uitandu-si de originea loru, subscrieau totu, ce erá dictatu acolo, fára privire la oftárele si ranele consangeniloru sei.—Insa sum mangaiatu in consciinti'a mea,

*) Cei mai multi, suntemu siguri, ca si-o cunoscú, dar cu léfi adeseori sub 50 f. pe anu cum sa si-o 'mplinesca! D. corespundinte si-arú castigá mari merite, deca ni-arú aretá si ca lea pentru radicarea stárei invetiatiiloru. Red.)

vedindu cá unii dintre densii si-au plánsu si-si plángu pe catele,—éra Domnedieu e pré induratu si-i va iértá, si de siguru si natiunea mama i va repriimi in sinulu seu.

In urma observezu, ca si aicea suntú esceptiuni, si astfelu de Románi, cároru numai asemenea potemu pófti; dara acésti'a suntú in minoritate. Nepos.

Incetarea stárei de assedia in Galiti'a.

Dupacum espuseramu pe scurtu in nr. din urma, starea de assedia in Galiti'a si Cracovi'a va incetá cu 6/18 Aprile. Ordinatiunea privitóre la acésta, ce s'a publicatu la Leopolea in limb'a germana si polona, este urmatórea:

In urm'a p. n. decisiuni din 6 Martiu a. c. se ordina:

1. Din 18 Aprile 1865 incependu, starea de assedia in regatulu Galitiei cu Cracovi'a este stérta, si diu diu'a acésta esudin valóre mesurile esceptiunale luate pentru esecutarea si mantinerea stárei de assedia;

2. Cercetárele, ce voru mai fi pendinti in 18 Aprile 1865. la judecatoriile militare contra cároru va persóne civile suntú a se suscepe din partea competintloru judecatorii civile, dincontra apelári contra sentintieloru, ce s'aru fi adusudin partea judecatoriiloru militare asupr'a persóneloru civile, remánu rezervate competintiei judecatoriiloru superióre militare.

Leopole in 20 Martiu 1865.

Locotenintele si Comandantele generalu c. r.

Franciscu Baronu de Paumgarten m. p.

Principatele románe unite.

Principatele iar atragu atentiunea Europei in modu neobicinuitu: procederea cea energiósá a Priucipelui Alessandru Ioann in contr'a prepotentiei consulatelorú straine i atrage de o parte ur'a si batjocur'a, de alta parte stim'a si respectulu strainatáti; principele, ce a luatú asupr'a-si sublim'a missiune a organisá unu statu romanescu modernu si a sciutu dá frunte cu atátea pedeci, ce i se puneau in cale, va scí delaturá si nuorii acésti'a de pe orizontulu tierei sele.—

Dupacum spune „Gen. Corr.“ din Vienn'a, legea pentru denumirea metropolitiloru si a episcopiloru, priimita de camer'a legislativa cu atát'a molatate si simtiementu nebarbatescu, a fostu priimita in fine, pelánga tóta opositiunea cea cráncena, si din partea senatului. Astfelu vedemu dar in Romani'a intemplantu-se unu ce neindatinatu in alte tieri; cáci pecandu airea opositiunea este mai cu séma in cas'a ablegatiloru, ear consimtiementulu cu regimulu in casele de susu séu senate, pe atunci in Romani'a vedemu, ca senatulu trebuie sa faca opositiune guvernului intr'o causa multu momentósá, dar de camer'a legislativa pertractata fára pricepere chiara a importantiei ei. Dupa legea acésta dar metropolitii si episcopii diecesani la propunerea ministrului de cultu se denumescu de principele. Cum se unesce legea acésta cu libertatea bisericei in statu? Cum se unesce cu canónele, care oprescu mireniloru unu astfelu de amestecu in bisericá? Cum se va sustiné biseric'a ortodoxa romána in curatieni'a, securitatea si independinti'a sea fatia cu turburósele valori ale politiceii? noi din parte-ne nu potemu pricepe; marturisu in sa, ca ne cuprindu ingrijiri serióse si grave, candu cugetámu, ca biseric'a in Romani'a póte decadé, mai curendu ori mai tardia, la tristulu rolu de róba, de instrumentu alu politiceii dílei.

Dlu Negri, agerulu aginte alu principatelorú in Constantino-pole, dupa petrecere de câte-va septemáni in patria, a plecatu la postulu seu, ducendu cu sine unu votu alu camerei si senatului, ce-lu impoternicesce a urcá despagubirea pentru monastirile inchinate la 150 mill. lei, precum si documinte, prin care sa se argumenteze titlulu de dreptu alu principatelorú la acele bunuri. Dee cerulu, cá caus'a acésta de importantia precalculabila pentru Romani'a sa reésa in favórea ei!

FOIITA „TELEGRAFULUI“.

Din Fói'a Societáti lit. in Bucovin'a mai reproducemu cá mostra despre valórea acéstu organu si urmatoriulu cuventu alu D-lui Alessandru Hurmuzachi:

Trei umbre.

Mihi videtur acerba semper et immatura mors eorum, qui immortale quid parant.

— — Memoria durabit si vita meruimus.

Plin. Epist.

Diligentia omnibus in rebus plurimum valet. Hoc precipue colenda est nobis, hoc semper adhibenda, hoc nihil est quod non assequatur. Cic. de or.

Póte ca cere preamultu rabdarea Dloru Vóstre, deca acum, la sfersítulu siedintiei nóstre, ve ceru voi'a de a ve spune si eu din parte-mi putíne cuvinte. N'asiu face-o in sa, deca n'asiu avé unu indemnu seriosu spre acésta, si deca n'asiu poté sperá, ca acéste cuvinte voru aflá aprobare, ba si resunetu in inimele Dvóstre.

Asta incredintiare, Domniloru, mi-au datú curagiulu de a

Ve mai retiné inca cate-va minute, in cari sa ne implinimu o santa si scumpa detoria. Adunati, cum suntemu aici, intr'unu cugetu si 'ntr'o simtíre, ne-amu ocupatu mai multe óre de interesele celorú vii, celorú de acum si celorú ce voru veni dupa noi, ne-amu ocupatu de interesulu celu mai santu si demnu si binecuventatu, de a contribuí adeca dupa mesur'a mai mare séu mai mica a poteriloru nóstre la unu scopu mare si mantuitoriu: la sporirea culturei si prin urmare a reinvierii natiunale. Amu avutu dara in privire presentulu si viitoriulu, si de aceea dicu, ca amu implinitu o detoria cátra cei vii.

Eu mi-amu impusu missiunea dorerósá, de a ve abate pentru unu minutu ochiulu si cátra cei morti. Intervalulu dela ultim'a nóstra adunare, anulu din urma anume, au adusu Romániloru o grea lovitura, o mare dorere: in acestu tempu amu perdutu trei barbati din cei mai alesi, inainte mergatori si luptatori puternici pentru desvoltarea si mantuirea natiunala. Natiunea intréga i jelesce, si pretotindeni unde viét'a

națională și publică e mai deșeptată, mai puternică, mai intensivă, pierderea acestor barbati fu privită că o nefericire publică și memori'a loră serbata cu demnitate.

Noi nu am ajuns încă pân'acolo, — trebuie s'o recunoștem și o marturisim cu dorere — de a face serbări anume în onoarea acelor'a, cari au lucrat, s'au luptat și s'au jertfit pentru onoarea, pentru lumina și pentru mântuirea noastră; totuși credem că nu e Român sincer și cult în țier'a noastră, după cum de sigură nu este nimenea aici între noi, carele nu s'aru fi cutremurat de viu'a și adânc'a dorere, când au auzit — un'a după alt'a — scrierile triste de mórtea lui Andreiu Muresianu, a lui Barnutiu și a lui Maioreșcu!

I-amu numit, Domnilor, și acum știți de cari morți voiamu să vorbesc. Nu voi face aici laud'a loră, nu, ca și timp mai lungu, și poteri mai bune s'aru cere spre acés't'a. — Și — apoi, au dora singuru numele loră nu e laud'a cea mai bună? . . . Știmu tot, cine au fostu Muresianu: singurul poetă din Români Austriei, dară poetă adevăratu, în totu cuprinsulu cuventului, bardulu, cantaretiulu celu mai popularu, carele se inspiră de tóte ideile, de tóte simțimintele ce miscau sufletulu, inim'a poporului, de tóta întristarea și dorerea acestui'a, dară totodata și de însufletirea, de curagiulu, de aspirarea lui spre viétia și libertate. Elu au cantat „Deșeptarea Românilor,” elu în acele versuri puternice, melodióse și inflacurate, cari au aprinsu sufletulu Românilor, — ni-a lasat unu imnu naționalu, carele se va cantă până ce va mai resună o voce de Român pe pamentu, unu sunetu dulce alu limbei nóstre. De n'aru fi facutu mai multu decâtu acestu singuru imnu, încă aru fi elu unu ornamentu alu literaturii nóstre, și aru merită omagiulu și recunoștința noastră.

Pecându acestu cântecu versă entuziasmulu în sufletele fratilor nostri Ardeleni, și-i pregateá de a-si dá viétia, a-si versă sângele pentru patria și libertate, pe atunci Barnutiu numai cu autoritatea și încredere, pe care-i dá patriotismulu seu recunoscutu de toti, cu întiepciunea, energi'a, virtutea sea înaltă și puterea cuventului seu diregeá și-i conduceá pe ei, unu popor întregu, spre redobandirea dreptului, vietiei și demnității naționale.

Eata cu unu cuventu însemnata, eata fapt'a cea mare, meritulu strălucitu alu lui Barnutiu cá omu politicu. Dară și cá erudit, cá professoru, cá preotu cá omu, Barnutiu e totu atât de însemnatu, totu atât de strălucitu. Abnegarea și virtutea lui totdeun'a au fostu de o potrivă cu erudițiunea, cu patriotismulu, cu jertfirea sea. Rare ori unu invetiatoru au întielesu mai bine misiunea sântă și înaltă de professoru și au semnatu mai bune și binefacătoare invetiaturi între junime, rare ori unu preotu au iubit și au aplatat mai bine, mai curagiosu biseric'a și dropturile ei, anume acelu mai necesariu și cumpanitoriu alu cârmuirii sinodale, — rare ori unu omu au datu mai frumoșe pilde de virtute și jertfire, rare ori unu omu au fostu mai sirguitoriu și iubitoriu de știință decâtu elu, carele după ce au fostu professoru, de două ori s'au facutu studinte, — numai și numai cá acum pe alta cale, pe calea științei, sa lucreze totu pentru scopulu mareti alu vietiei sale: sporirea și lumina natiunii sale.

Acestu scopu, acestei cauze sântă și comune, care pretotindeni este și trebuie sa fie totu un'a, care și pe noi astăzi ne-au adunat aici, — au închinat și Maioreșculu tóta esistența sea, nindu pelânga o erudițiune adencă, zelulu celu mai ferbinte, o activitate și energi'a neprecurmata. Cercetările și studiile lui, adenci și serioșe, despre limba, despre istoria și drepturile politice ale Românilor, luptele și lucrările lui neconținute, au fostu probe și fructe pretioșe ale patriotismului și ale științei sale. Dorim și sperăm, ca tóte aceste lucrări, cá și acele ale lui Barnutiu se voru adună de mâni pioșe și iscusite și voru fi monuminte de meritulu aceloră barbati, isvoru de invetiatură, de lumina pentru natiune, și de învătire pentru literatur'a româna.

Numindu, Domnilor, pe acesti barbati, însemnându numai în fuga jertfirea și cele mai puțin din meritele loră — credem că cu o inimă și cu unu glas recunoștem, câtă multămire le suntemu datori. Credem că recunoștem cu totii datori'a ce avem de a pastră și a onorá memori'a acelor'a, cari însii au fostu de onore natiunii nóstre, cá fii credincioși, străluciti prin erudițiunea, zelulu și virtutele loră. Credem dară ca ne vomu întâlni în cugetulu și în simțimintele nóstre, decâtu ve voi invită, Domnilor și fratilor, cá sa aducem aici acestoră barbati buni și multu jaliti omagiulu publicu alu multămirei și alu venerării nóstre. Sa ne sculam dar, Domnilor, și cu căldura, cu tóta amoroarea și din adenculu sufletului sa dicem: Amintirea loră sa trăiescă în eternu în numele nóstre și ale urmasilor nostri!

Amu dăsu, Domnilor, și de sigură ne bucurăm cu totii de a fi implinitu acestu actu de pietate. Potu sperá dară și eu, că voi fi dobânditu aprobarea Dloru-vóstre, decâtu amu chiamat aici între noi, umbrele înmoroșe ale aceloră barbati. Astfelu, Domnilor, vechii Egipteni aveau datina, de a aduce la serbările, la adunările loră câte unu mortu, nu atât pentru cá sa aduca aminte celoră vii, câtu de trecătoare e viétia și bunurile ei, ci mai multu pentru cá sa-i întarésca în bine, amintindu-le însușirile, faptele, virtutele celoră morti.

Amu urmatu acestei datine; sa urmăm exemplulu acestoră buni, demni și bravi Români.

E de trebuința, Fratilor și Domnilor, e de necesitate neapărată pentru noi mai multu decâtu pentru ori-cine, de a ne inspira după potința de aceste exemple maretie, de a ne însuși calitățile loră. Dicu, ca pentru noi acés't'a e mai de trebuința, și me veti întielege usioru, știind, cá și mine, ca pusețiunea noastră e mai grea, mai izolată și dară mai periculoșă decâtu a tuturoră fratilor nostri din ori ce țiera. Nu potemu uitá nici odată, ca izolati cum suntemu, în mic'a noastră patria, stăm aici cá pe cós't'a mării, spre carea batu și lovescu neconținutu undele și valurile apei, spalându neprecurmatu fati'a ei și rapindu, maturându cá pulberea și nasipulu totu ce e usioru și prin urmare fără resistința.

Acele unde, Domnilor, acele valuri sunt elementele straine, morale și materiale, bune și rele, cari cu tempulu, cu sporirea și desvoltarea neapărată a tuturoră referințelor publice și private, cu fiacare pasu pe tóta diu'a se stracura la noi, navalescu asupra-ne și ne voru absorbi cu totulu, decâtu nu ne vomu deșeptá mai pe deplin decâtu pân'acum, decâtu nu ne vomu tredi la o viétia întielesuală mai activă, decâtu nu ne vomu întinde tóte poteri, cá sa lucrăm cu neadormire, cu zelulu celu mai ferbinte, cu energi'a barbatésca și neintrepută spre întarirea, asiá dară spre desvoltarea noastră morală și întielesuală, — ca numai atunci vomu poté sustine lupta, ce în tóte dilele devine mai grea, numai atunci ne vomu fi asiguratu și întaritu esistența noastră națională cá o stâncă, pe care nu o voru surpá valurile, ci de care ele se voru frânge.

O potemu acés't'a, Domnilor, ca numai de la noi atârna, — după cum numai de la noi depinde otarirea, în vointi'a și în determinarea noastră sta de a învinge inamiculu celu mai reu și totodata celu mai puternicu, adevă: indiferentismulu, nepăsarea, nelucrarea, pasivitatea și apati'a, — și decâtu din contra vomu veghiá neadormitu și vomu lucrá fără încetare.

Ertati, Fratilor, ca ve spunu poté lucruri cunoscute; știți însă ca sunt lucruri, sunt adevăruri, cari nu se pot repeti destulu până cându esista. Și eata unu adevăru, pe care nu trebuie și nici se poté sa-lu negăm. După ce se poté mesurá propășirea noastră în cultura, deșeptarea noastră morală, lucrarea noastră întielesuală? Cu câtu amu sporitu noi aici desvoltarea științelor, a artelor, a literaturii naționale? Cu câtu s'au latitu gustulu și studiulu acestor'a între noi — ce studii serioșe amu facutu noi în tempulu din urma, ce cărți bune și folositoare amu produsu, ba câte de aceste s'au răspandit între noi — au aflatu multi și serioși cetitori — cá macar asta încurajare, asta îmbrățișare sa fi datu noi într'o mesură mai întinsa literaturii nóstre și acelor'a, ce se ocupa de ea? O știim cu totii și pentru ca știim, vomu fi simțind dorere despre asta stare a lucrurilor, recunoscându ca nu e bună și ca trebuie schimbata, — ca ne trebuie prin urmare tuturor'a o virtute mai înainte de tóte, un'a, care prinde locu de multe și e în sine cea mai roditoare: adevă sirguiti'a, lucrarea întielesuală. Studiulu sirguitiosu, specialu, adâncu, seriosu alu tuturoră științelor, alu artelor, alu literaturii, prelucrarea și popularizarea, dobândirea și răspândirea acestor'a, a cunoscințelor folositoare între noi, lucrarea individuală și lucrarea întrunită și concentrată, adâncita în obiectulu seu, atințita totu la scopulu celu înaltu, numai aceste ne voru poté mântui, numai aceste ne voru poté radica, întări și înalti'a spiritulu și consciința națională, numai prin aceste se va radica natiunea la rangulu celoră culte, civilizate și fericite.

Parte mica, a natiunii, datori'a noastră de a lucră spre fericirea ei nu scade și nu se masura nici după întinderea țierei, nici după numărulu sufletelor, ci din potrivă mi-aru paré, ca cu câtu mai puțin suntemu, cu atât mai lucratori, mai zelosi și neadormiti amu trebui sa fim. O facem pentru noi însine. — Amu dăsu.

Corespondința. D. I. M. Pentru porto defectuosu ne rugăm a ni se rebonifica 20 xr. — C. G. C. în A. Avisulu tramis se poté publica numai după depunerea taxei de inserate, calculata după fruntariulu „Telegrafulu”. — I. C. Pest'a. Atinge unu lucru pertractatu în C. și cetitorilor Telegr. ne-cunoscutu; de aceea nu se poté primi: binevoiti a dispune.